

باقی روحه لری

حسین دوزگون

باکی لو حہ لری

حسین دوزگون

باکی لوحه‌لری

(شعر مجموعه‌سی)

آذربایجان مد نیت جمیعتی

تهران

۱۳۶۰

آذربایجان میراث حیتی

جمعیت فرهنگ آذربایجان صندوق پستی ۳۱۴/۱۸۱۶ ، تهران - ۱۳ .
The Association of Culture of Azerbaijan.P. O. Box
314/1816, Tehran - 13, IRAN

حسین دوزگون

باگی نو خالری (شعر مجموعه‌سی)

چاپ اول. بهمن ماه ۱۳۶۰

طرح جلد، ج. شاعری

چاپ و نشر و ترجمه در داخل ایران بدون اجازه کتبی از جمعیت فرهنگ
آذربایجان ممنوع است.

بها ۴۰ رویال

۵	آتایام، آتا!
۹	عشق اولسونا
۱۰	نفت داشلارى
۱۲	گونشى قوروماق
۱۳	فضولى نىن هيكللى ئونوندە
۱۷	برى گل، گىرە گىم!
۱۸	مدينه م، مكەم!
۱۹	جنو با آخىن
۲۰	يوبانما سەھراب
۲۱	من گونشى گۇرەجىڭم
۲۴	غريب آنا
۲۵	شكايىت
۲۶	ناظم يا پىرجى
۲۷	باريش
۲۸	باكى كولگى
۳۰	نسىمى! نسىمى!
۳۳	موزه يىدە
۳۶	شاعر دىگىلم
۳۶	باكىدان آيرىلار كىن
۳۹	ماسکوا
۴۱	عېلار
۴۴	ئوزلۇ گۈم
۴۵	دۇنمىن اوز

آتا يام، آتا!

قا با غيمى كسيب بيلرم منيم،
شيلتاق أللريوى آسيب بوينو ما:
«ـ بابا نه گتيردين منه با كيدان؟»
دئيه، گله جكسن «ياشار»، قويونو ما.

دالينجا فير لانيب ماز الاق كيمى
«ائلدار» دا سؤزونو ائده جك تكرار.
أللرين او زالديب «وئرا وئرا» دئيه جك
آخى حلە بيرشى بيلمه يير ائلدار.

غunchە دوداقلارين يوزەـ بوزەسن،
كوسە جىكن بعضاً، گولە جكسن گاھ.
باشقى بير عالم سن، باشقى بير عالم،
بو شيلتاقلىغىنلا من نه ائدىم، آه!

گتيره بيلرم هرشىي آخى
چوخ شيلر وار بوردا، دئيمىها نسىنى؟
حلە لىك باغيشلا، سون سفرد گيل
بىر گون سئويندىر رەم سېرچە قلىبىنى.

يشنى بير دونيادىر بوردا كى دونيا،
هامىسى تاپيلير او بيونجا قلارين.
ترنوار، ماشىن دا، اوچاق دا، آت دا،
هامىسى يولچو سو خوشبخت ديارين.

سحر ائر کن قالخیر کيچيك بالالار
هاميسى يوللانير دوشركه لره.

او شاق با خچاسى وار بوردا ياشارجان،
بابانين آنانين هشج غمى يو خدور
گلچكى آيدىن بالالار چو خدور.

غله بايراغى آلمىش او شاقلار
ايدهلى گندىرلر هرساھەلرده.
قارا سولار آخىر قىزىل قلىيمىدن،
سيزى بؤيووده يدىم باخ من ده بىلە.

عئومور بير كرواندىر كىچە جك او غلوم،
آرزولار، أمللر چىچىكلەنە جك.
باكىدان تبريزه ترن گلە جك،
اردبىل گولە جك، تبريز گولە جك!

هارالارا اوچور خيال شەپرىم،
گۇزوم ئونوندەسەن ياشارىم منىم.
يالان دونيادا گىل دونيامىز بىرىم،
بوردا حيات واردىر، ابدىت وار.
ائىلدار ادا سۇيلە، گل اينان بونا
اي قىزىل عنوانلى باهارىم منىم.

سنە صلح آدى گول با غلات مىشام من
آماكاى سماسى وطنىمېزىن
بارىت قوخوسىلە دولودور حله.
بىرده داعوا اودون آلىشدىر انلار

صلحو تهلكه يه سالانلاردا وار.

«- ايکى قوشوم واردىر حيات باغيندا»
دئىه بىلىمزم من!
بوتون اوشاقلارين قايىچى كىشىھەم
آتايام، آنا!

أوزولىمه سەھر گاھ بارىت سىمادان
ھربىر يېزىدە آزاد او لماسا انسان
گولىمه سەھر جەھان،
منىم كىدرىبۇ كوم آغىرا ولاجاق
ائىلدار فيرلاناندان سونرا او توروب
ھى آغلابا لاجاق!
آخى حلەبىر شىئى بىلىمەبىر ائىلدار.

باكى، قىز ۱۳۶۰

عشق او لسون!

سن آچىق أوره كله عزىز فارداشيم،
منى قارشىلادين، عشق او لسون سنه!
عشق او لسون ساچاقلى گونشلى يوردا
آزادلىغى قوران بؤيوك وطنە!

نفت داشلارى

خمار — خمار اويانير

ناز نين باكى

سحر تئزدن يوخودان.

نفت داشلارى بويونجا اووزون — اووزون اوزانير.

دوزوم — دوزوم قويولار،

رديف — رديف دكلى لر

يانير،

شعلهسى گونشه — گؤيه قاوزانير.

گتجەلى — گوندوزلو پارلاق اولدوزلار،

دىزىين ظلمتىن يارىب او دلانير.

بودور، نفت داشلارى:

بوراسى شەھر

انسانىن أليله يارانميش هنر.

آيرىلىير هر ساعات هربىر دكلىن

نفت تانكىرىلىرى ، يوك گمىلىرى .

خارقه يارانير،

هر ساعات باشى.

بودور، نفت داشلارى

اوزانير

اوزانير

جنو با سارى.

هرد کل يانيندا بير ترانسپارانت
أوزهرينده يازميش ايرى بير شعار:
- بوردا چۈرك يارانىر،
شعره اوالانىر.

سولارين أوستوننده اوزون بير مشه
دنيزين ايچينده دمير آغلا جلار
آدا باخ:
«باھار ياتاغى»...
اولدوزلار بورو موش هر بير طرفى
دالىنى قاباغى
سولو هم ساغى،
بورا نفت داشلارى،
ز حمتىن ميوھسى بارى.
سوهت عالمى نين قىزىل قدرتى،
انسان ذكاسى نين بؤيوك جرأتى.
آلقيش بوجرأته
بو جسارته.

سوهت اتفاقی ، او جمله‌دن سوهت آذر با یحانیندا
یای تعطیل لری محصل لر «پیونر دوشر گه» لرینده
استراحت ائدیرلر.

گونشی قوروماق

سمادان اوزولر باریت قوخوسو ،
قورد کؤکو کسیلسه انسان ایچینده .
سوهت ٿولکه سینده آزاد حیات سور ،
قانادلان پیونر دوشر گه سینده .

بخش ائدیب سعادت سنه سو سیالیزم ،
داعوانی آجلیغی بیلمیرسن ندیر .
بو گؤزل حیاتی بابان قورو بدور ،
بالا لاریندا سن او نو یشیر .

با شقا انسان‌لاردا دونیا اوزونده
سینین کیمی حیات سور سون ، گل دئیک !
بو هاوا سینندیر ، گونش سینندیر ،
هوانی گل او داق ، گونشی ایچک !

قوروماق گونشی چتیندیر ، چتین !
قازان‌ماقدان بئله چتیندیر ، بیلین !

فضولى نين هيكللى ئونوندە

باکى نين قلبينده دئيونور، وورور،
انسانجىل سجىهم، سقاتىم منيم.
اوجالىر گۇيلرە، قالخىر گونشە،
هيكلە چئورىلمىش شهرتىم منيم.

«بساط سلطنت» يانمىش اودلارا،
سو مقايىيت ايچىنдин توستوسو قالخىر.
«گوشەي گلخنى» ايستەين بابام
عطىرلى باكىدان خزرە باخىر.

قىزاران دان، سحر ساچاغىن آچجاق،
بابامىن هيكلىن ئوبوب، گولوشور.
چىخار - چىخماز مارال داغىن دؤشونە،
ورغۇنون سلامى يادىما دوشور.

باغداد دانمى يوخسا تېرىزدىن قالخىب،
بولودلا يارىشىر بىر بۇلوك دورنا.
زولال هاواسىندا گۈزل باكى نين،
دالىر اونلارامى فضولى بابا؟

گونشلى دونيانىن ايلك صحىفەسى
قىزىل آنا يوردوم؛ باكى بطىنинده،

فیلسوف چهره سین شاعر بابامین
گؤزل عکس ائتمیشدیر آنا قلبینده.

دؤرد عصیر، بشش عصیر قالمیش آرخادا،
بیری بیزدن بیری سیزدن او لاندا،
بیر شاعر یاشامیش وطندن او زاق
کدر لئمیش یوردو یادا سالاندا.

فارسادا تور کدهه اوز چئویرمیش او،
قدر قیمتی نی کیمسه بیلهمه میش.
«چه کنم! چه کنم!» نالهسی چکمیش،
زمانه الیندن فریاد ائله میش:

رحم برزاری من یار ندارد چه کنم.
یار پروای من زار ندارد ، چه کنم!
دل از طعنه اغیار به جان آمد و یار،
خبر از طعنه اغیار ندارد، چه کنم!
دیده عمریست که خونبار شده است ازغم او،
او غم دیده ای خونبار ندارد، چه کنم!
درد دل چند کنم شرح فضولی بریار،
یار فکر من افگار ندارد، چه کنم!

تبریزین، باکی نین قیزیل گولونو،
کربلا چولونده اکمیش تور بته .

عربه با غش ائتمیش دوستلوق عطربینی،
تورکده حیران قالمیش بو طراوته.

لakan زمانه نین قودوز دوزو گو
سیخیمیش فیلو سوفون پاک اوره گینی.
بابامی تحمل ائتمه میش زمان،
بابا بؤیله چکمیش گویه سسینی:

چند ای چرخ مرا زار و زبون می سازی،
قدم از بار غم و غصه نگون می سازی؟
بیش از این جلوه مده در نظرم دونان را،
چند غم های من از رشك فزون می سازی؟
وقت شد رتبه ای اقبال مرا قدر دهی
چند پامال در این رتبه ای دون می سازی؟
الم واقعه ای قید فضولی صعب است
آفرین بر تو، درین واقعه چون می سازی؟!

حکمتلر با غیندان بیر چوخ گل دسته،
با غلادی فضولی، بیچدی فضولی.
آیری دوشدو دو غما بایات ائلیندن،
آبریلیق شرابین ایچدی فضولی.

آدی چکیلنده لرزه دوشوردو،
قول دور رضا خانین یشدی بندینه.
دگیشدی دونیالار، دگیشدی دوران،
قیزیل وطن قالدی بابا قیدینه.

زو لال هاو اسييnda شانلى باكى نين،
بويلانان هيكلده نه معنالار وار.
دؤردى يوز ياشيندا دير انسان كمالى،
هله ايلىك باهاردىر، هله ايلىك باهار!

دؤيونور شەھرين آنا قلىيىنده،
آذر بايجانيمين اصيل سقلتى.
اوجالىر گۈزىلرە قالغىر گونشە،
هيكلە چخورىلمىش قىزىل شهرتى.

باكى - ٢٠ / ٣ / ٦٠

برى گل گره گىيم!

أوره گيم آچيلير سنى گۈرنە
منيم آرزو، منيم قىزىل دىلگىم!
گونشلى وطن ده بويا باشا چات،
عصرىن گره گى سن، منيم گره گىم.

او شاق با خچاسىنداشن - شن ياشاسن
سالخيم - «الخيم آچيل قىزىل گول كىمى.
گونش وجده گلسىن گولو شلىرىندن
قوى شاعر دىل آچسىن بىر بول بول كىمى.

كىلچك عنوانلى خيالىمدا من ،
تېرىزىدە گۈرورم «دوشىر گە» لرى.
ئىچە سۆز آچمايسىم او قىزىل گوندىن
برى گل گره گىم، برى گل، برى!

باكى، قرنليل او شاق با خچاسى، خرداد ۱۳۶۰

مدينه گو لگونه

مدينه مكه م!

دؤننده مدينه مكه منيم،
روح القدس كيمي شوميشم سني.
آنا رايحه سى قويوندان گلير،
با غرين باس مني، بوراخما مني.

تبريزين حشمتين، جاه وجلالين،
سنин جماليندا قوى يادا ساليم.
گل بوراخ باشيمى ديز لريين أوسته،
آناليق عطرينى تنيندن آليم.

قلبيين او گئنيش فصالاريندا
خياليمين قوشو قوى قاناد آجسين!
شعريتيم ئوپسون قيزيل دوداغين،
انگيin سمالارا شعالار ساچسين.

گل آيريليق چكى آنا بالاتك
قو جاقلاشاق قانا-قانا ئوپوشك.
پايلاشماغا گلليب بوغرىب اوغلون،
هجرانيين شرابين گل بؤلوشدورك.
ايچيمده توفانلار قوباردىسان سن،
باشيندان توفانين اسكيك او لماسين.
قو جاغيندا آچان قيزيل لاله لر،
قاراقيش گئورمه سين، هشىچ واخت سولماسين!

جنو با آخین

قىرىلدى زنجىرلر، شاھلار بىخىلىدى،
وطنه گلمەدىز، آغىر او توردوز!
من كىچىك او غلوزون استقبالينا
آغلايا آغلايا آياغا دوردوز.

آرادان قالدىرىن مانعەلرى،
تبرىز رايىھەلى گۈزۈمە باخين.
ئۇنۇزدە دايانتماز نە سد، نە آراز،
آخين - آخين قالخين، جنو با آخين!..

یو بانما سهراپ!

آیرېلیق بېر كېچىك ئولومدور، اینان!
ياخىن آپ حىات! دايىنما سهراپ!
صاباح ايکن قالخىميش خضرىين كروانى،
واخت ئوتور، گىچىج اولىور، يو بانما سهراپ!

من گونشى گئوره جىڭم

آذربايچان يازىيچىلار اتفاقى نىن ٧ - قورولتايىندا
گئوروشدو يوم حكىمە بلورى يە

قوى من دئىيم

سۆز اينجىمى، شعر اينجىمى

اىستە دىكىم كىمى ساپا دوزمە مىشىم،
آزادلىغىن باغ - باغانىن گزىمە مىشىم.

من پرقو دؤشكىلدە،

- شهرىار تىك -

ياتمامىشام.

اىل قايىغى سىن ئۆز باشىمدان آتمامىشام.

سعادتە گىندىن يولو دولانمىشام،

سعادتە چاتمامىشام.

سانجىمامىشام ساوالانىن قله سىنە

سىزىن مدرڪ قورولتايدا هاوالانان آل بايراغى.

ايلىر بويو بورۇمو شدور وطنىمى مىنیم ياغى،

قان رىنگلىدىر آنا يوردۇن داشى داغى.

أورە گىمە چوخ دىكىب اوخ

بىر شاعر:

غىميم، دردىم، كدرىم چوخ،

سۋىينجىم يوخ.

آغىر گونلر، آغىر ايلىر، پىس آيلاردا دوغولموشام

صنعتىمەن بىشىگىنده بوغولموشام،

كدر اىلە يوغۇرلۇشام.

لakan اينان

يورولماسا آغزيمداكى قىزىل دىلىم،
دایانىماسا ووروشىدان، دئيوشىمەدن
كوراوغلو نون قلىنجىنى سىخان ئۆلۈم،
من گۇنشى آلاجاغام
گۇنش اىچىن شاعر لرىن سىيراسىندىدا قالا جاغام.
گۇزىل تبرىز ائللەرنىن گول گۇنلەرنىن گۇرە جىڭم.

باشىنېزىن لاب اوستوندە يېللەننەدە قىزىل بايراق
من دوتموشام او نىدان سوراق.
 يولوم او زون چوراق - چوراق،
مقصد او زاق.

كىيم بىلىرى، «مشيانه» آنا
گىلدى بىرده بىزىم بو آذربايجانا
دوغدو منى يئىيدىن او يانا - يانا!
اينان بونا!

او گون منىم آد گونومدور،
داد گونوم، بىداد گونومدور!
عشقى بؤيوك نىسگىلى چوخ
سۋوينجى يوخ بير شاعرم.

سۇزايىجىمى

ايستە دىكىيمى كىيمى ساپا دوزمە مىشىم
دوزە جىگم.

سعادتىن باغلارىنى گزمه مىشىم
گزە جىگم.

آزادلىقى گۇرمە مىشىم،
گۇرە جىگم،

من دە سوھت انسانى تك آزاد عۇمۇر سورە جىگم
من گونشى گۇرە جىگم...

خرداد ۱۳۶۰

غريب آنا

آنا قو جاغينا ساري گلرم،
گوزلريندن آخان ياشى سيلرم.
يشنه قالخيب بيزه شعر او خويارسان،
ظفرلريميزه باخيب گولرم.

وطنيمده سنه گول دوتاجاغام،
عمرومو عمرونە من قاتاجاغام.
قدس آرزو موز چيچچكلىنده،
سنله بير ياسديقدا من ياتاجاغام.

تانييب خلقىمى بوتون دونىالار
دىنلەيىب شعرىمى توتفون آنالار.
او غريب آنامين آلاچىغينا،
گول تاخماليدىرلار ائللر او بالار.

شکایت

۳۵ ایل نشجه قالیسان قارداش،
اٹلیندن، او باندان، وطندن او زاق؟
تو فانلى آیلاردا، قانلى گونلرده،
دو غار – دو غمالاردان آلمادین سوراق!

۳۵ ایل وطن کوچه لریندن،
اسمه‌دی گیلاوار، قورو مادی قان.
بیزه دیوان دوتدو ضحاک پادشاalar،
آنالار قالمادی بیرچکلی، اینان!

جلادلار مدادی، ساتقین شاعره
سوئله دین: «– وطنین شهر یاریسان!...»
تبزیزه دؤننده، گؤز یاشی تؤکدون،
آخى سن يوردو مون ايلك باهاریسان...

جنو بى آذربايجان اديبا تچيلارى نين فداكار
حامىسى عباس زمانوف ايچون

ناظم يابنر جى

سنه حصر ائندىنە قىزىل شعرىمى
گۇزۇمەدە يو كىلىرى او لو سوم، ائليم.
دەگىنە آلتىما اىستى نفسىن،
باھار نفسىلە آچىلىرى دىلىم.

او دلارىن ايچىنەن گلن شاعرم،
«ناظم» لە پايلاشان «بنرجى» يم من،
دومانلار، تو فانلار ئۇ تموش باشىمدان،
بو نو ياخشى دويىدون سن زمانوف، سن!

او مدرك سۆزلىرىن دادىمايشتىر
چاتلاياندا آجى باغرىمەن باشى!
شاعرىن گۇزۇنە چۈپ آختاراندا،
اولورسان هر زمان سن صېرداشى.

هېچىدە باهاسينا عقىدە مىزىن
ساتىلار مى حىيات؟ سن سۆيلە آنا!
گلەمىش ئىبو تو سىنە گۇرمىك چىن
يو لىلاردا پالچىغا من باتا - باتا.

باریش

بشقابیشه من،
ائتمرم شیون.
بیلیری بونو
شعریمی گُورن.

آشنا ووردو اوخ،
بیز اینجیدیک چوخ.
قلبیمده آمما،
کیندن اثر یوخ.

درد قاریش — قاریش،
شعریمه آلقیش!
دئییرلر شاعر
باریشدان دانیش!

باکى کولگى

باکى نين يىلى كولك، كولگى ده كولكدىر،
سينه سىنده چىرىپىان تو فانلى بىر أوره كدىر.
شمالدان گلىپىشىر، كىتدىر جنوبا سارى،
بىرياندا آتشگاھدا، زرتىشون بالالارى،
بىر طرفەدە ئان اسکى قوبوستان قايالارى،
بويانىرلار فخر ايلە سىنه لر بن گرەرك
دېگىر اونلارا كولك!

دنىز عطرين قالخىزىپ هر طرفە داغىدىر،
قالانىن ئلين سىخىر، ئوبۇرۇ أوزۇن - گۈزۈن،
نسىمى نين ئۇنۇندن يايىنير بىلمىر ئۆزۈن،
فضولىھ آپارىر صەدوورغۇنۇن سۈزۈن،
مغامات ھاوالانىر
اوزاقدان بىر اود يانىر
كولك شۇدا ياباتىپ،
اوزانىر، هي اوزانىر ...

زىنبىن خوش سىسىنى ساغدان سولا سورۇبور،
قىزىل گوللر قوخوسو ھەر طرفى بورۇبور.
دىئيرلر آچىلاجاق تېرىزىن دە جادەسى
بوشۇدالى كولەگە وئىلىميش عشق بادەسى.
باش آياق تانىمادان بىزەساري يورۇبور

نه زماندان بری بو کؤفو للرده ديلكدير
باکى نين يشلى كولك، كولكى ده كولكدير!
سينه ميزده چرپيان
تو فانلى بيرأوره كديز ...

نسیمی! نسیمی!

بیر شاعر یارشارمیش، بوردا بیر زمان،
کؤنلو نونده سیغارمیش هرایکی جهان.
آمماکی او شاعر،
سیغمادی دونیایا، دوتمادی قرار.
شیرواندا، حلبده،
ظلمت توره دنلرین
قانلى أللریندن فریدا گلدی
آلتنی يوزايل قاباق عصیان ائله‌دی.

او زماندان ایندی عصیر لر کچیپ
دولانیب گلیبدی با کیا باهار.

شاعرین هیکلی
گونشین آلتیندا دو توب دور قرار
اطرافین چولقامیش بوتون لاله‌زار.

هیکلی دولانیب طواف ائدیرم
گؤزونده عصیان وار،
ئوزونده عصیان!
عصیانکار شاعرین
البته عصیانکار هیکلی اولار!

سیرینی عالمده پنهان ائله‌میش،

عالمی هم حق، هم انسان ائیله میش.
آلتنی یوز ایل قاباق عصیان ائیله میش،
نسیمی! نسیمی!
طغیان ائیله میش.

آلتنی یوز یاشیندا عصیان تاریخی
نسیمی آدیندا جلالیمیز وار.
تبریزین ایچینده
عاشقیلار هیکلین سالدیر سالاردا
داهی خاقانی نین دو غما قبرینی
اور تادان قالدیر سالاردا،
یوخ غم ای کؤنول!
باکی نین قلبینده
نسیمی هیکلی آدی آلتنیندا
کمالیمیز وار.

نسیمی! نسیمی!
بو آدی ائشیدن زمان
گؤزومن ۋۇنوندە
بو تون وار لىغىلە جانلانىر حیات
يو كسىلەر كايىنات!
بابام حققە حقيقة يېتىرىر ئۆزۈن.
آللاھىن ازەللى ذرەسى ایچەرە،
ایتىرىر ئۆزۈن.

«فنافي الله» مقامىندان سلوك ائدهرك
انسانا سؤيله بير سؤزون
تاريخه باغيشلىر- قاش داشى كىمى-
عصيانكار گؤزون

خرداد ۱۳۶۰

موزه یله

آذربایجان تاریخ موزه سینده ۱۹۲۰
- نجی ایله عاید سندلرده، عثمانلى
ت سورانچیلارى نین انگلیز استعمار چیلارى
پارديمى ايله شمالى آذربایجاندا قوردوقلارى
مساوا تچى - تخریب اتچى حکومتى نین اهالى
قدرتى ايله داغیلما سیندان و اول آلتیلارین
قاوو لاما سیندان سؤز گىدىر.

موزه یله گزه لى ۴ - ۵ ساعاتدىر،
اوره گىيم ياشايير، چوخ نارا حاتدىر.
قوجامان يوردو مون يشنى تارىخى
موزه يىن بىر نىچە يىشىق زالىندا
جانلانمىشىدىر.

ديوارلار، ويتريتلر فاكتلارلا دولو،
بىر طرف باهاردىر، بىر طرف قىشىدىر.
هر بىر پرترە نين هربىر سندىن
هربىر حادثە نين معنا دالىندا.

میلاد تارىخىندن كىچىرمىش بىرمىن
- دوقۇز يوز اىگىرىمى
گونشلى يوردو، آذربایجانىن،
تولد ايلى.
زالدا بىر چوخ سند
يازىردان يىشىر
وطنин ياشىندا.

شعریمیین، نشیرمین قیزیل فوتدونون
همین ایل باشیندان
آچیلیر دیلی.

بودور بیر سندوار:
«— كالخوز ايسته میر يك، الله سيز ليقدير!
دئيه باغیريلار مساوا تچيلار
شهرين ايچينده
بیر چوخ ماشينى، بوغانى، خرمنى
اودا ياخيرلار.

«— سلطان آناظولو!
دئيه باخيرلار
انگلiz ألينه.

باشقما سندده وار:
نريمانوف گلير كنهن مچيدده
منبرين ئونوندن خلقه نطق ائدير
دئير:

«— يولدا باهار!
انسانىق، ياشايىش گونشيميزدир،
آزادلىق لازمدىر سوگىمى بىزە.
تعل ائتمەدن هېچج دايانادان
دوشمنى توپلايىب تۈركى دىزە!»

شوشا اطرافىندا، شىكى ايچينده،
آخىن - آخىن انسان داغдан درەدن
دوشمنه ياغدىرىر ھى سوپنگ داشى.
گوللەر ھاوانىن اورە گىن دئشير،

انقلاب ديل آچير، هر آديم باشي.
قالخير آذربايجان، قوبا، لنكران،
قالخيري قاراباغ، گنجه، نخجوان،
هر آغيزدا بوسؤز:

«— تخربيا تچيلارين مزارين قازاق،
گل صلحو قورو ياق، صلحدن داشياق!»

گونش ساچاغينى
بير صاباح شرقدن يوخ، شمالدان ساچير
نريمانوف گلير، خلقه نطق ائدير.
تهران مقصدىنه انگليز قاچير.
عثمائيلى ايسه،
استانبولا ساري
دابانى دالىندا گىدىر.

شاعر د گیلم!

شوشا فەلە لەرینە

ساغ اولون کى منى حسابا قويوب،
يىرىھ دىز چۇ كوب،
او توروب سوز بىتلە سىز فاتحانە.
يو كىسىكلىك، علوىيت گۈزۈزدن آخىر.
سو لدان ساغدان آمان،
نه شاعرانە
شوشا گۈزەللرى
بايغىن، بايغىن،
دوروب أوزومە باخىر.

ساده ليكىلە بىتلە گلىپ سىز دىلە
دىئير سىز:
- حىسن معلم، او خوا!
بىزە بىر شعر او خوا!

سېزە لايق شعىرىم يو خدور منىم،
اھ! نە ائدىم آخى!
شوشانىن داغلارىن فتح ائدىلرە
تېھنى يىرىندىن قالدىر انلارا
سەنانورىيالار سالدىر انلارا
شعرمى يازىيلار؟

فعله قارداشلار!

کەنە «شىشە» ايندى يېنى شەھردىر،
أن گۈزىل شعرىت سىزىن ظفردىر.
اذن وئرسز اگر، بىر دە گلرم
بوقىتھىن ئۇنوندە مندە اگىلم.
واقفین، وورغۇنون يانىندا آخى
من حسین دوزگۇن كى شاعر دىگىلم... .

سىزىن بو شوشانىن هر بىر داشىندا
يوز نىمە، يوز ماھنى، يوز شاعر ياتىپ.
دۇنندە نىمەنلىك كىنە نفترە
آياغى دالىندا ألى باشىندا
قاجار سلطانلارى گىرى قايىدىپ.
مبھوت معطل قالىب بوتون دونىالار
سىزدە شعرىتە، سىزدە قدرتە.

بولبولون جەھجەھى، واقفین شعرى،
شهرىزىن حصاري دروازاسىدىر.
دۇشۇزدە پارلايان قىزىل اولدوزلار،
شعرىزىن، نىمەزىن جان مایاسىدىر.

شوشا، تىر ٠ ١٣٦

باکى دان آيريلار کن

باکى! بوقلبيمى، بو عقيدهمى،
آنا قوجاغينا تاپشىرىرام، آل!
سەينىلە كسىلىگىم بولۇز - چۈرەگى
اعتبارىم سانىب منى يادا سال.

سو لاردا اكىلىن دىمير داشلاردا،
منىمەد پايىمى ساخلا، سەن باکى!
قىزىل بىر سحرىدە، ايشيق بىر گوندە،
دۇنه جىڭم سەنە، يىئە من باکى!

قلېيىمدن بىر جادە وار أورەگىنە،
اوردا هەر وطنداش شادىانا ئەدىر.
سوھت دونىاسىنَا قارىشىر يوردو،
ماھنى لار سايىرىشىر، تانكىرلەر گىئىدىر.

من دە قوى دوزەلدىم «آت فايرىكاسى»
«سيىس» دە «شېستەر» دە آلمَا زاودو.
بىزىدە دە بىر لىشىسىن چۈرە كله ماھنى،
سعادتىم دە بولۇز، آرزو مدا بودو.

باکى، تىبر ۱۳۶۰

ماسکوا

ماسکوا،

لنين - ين ترېبىوناسى

بشرىت جىشنى، فاشيزمەن ياسى!

چو خىدان ايدى گۇرمك سنى دىلىڭيم،

غۇرۇر حسى ايلە دولوب أورە گىيم.

خوشبختم بولى ساعات سەنین قويىنوندا

دوداغىم لېينىدە، ئۆلیم بولىنوندا.

منى اوياق قويان نازلى شۇ گىلىم

غۇچە - غۇچە بوردا آچىلىرى دىلىم.

دانىش صىبحە قدر،

قوى من دە بىلىم

زمانىن حكمونو.

قوى دونو، ولگانى سىر ائتدىكچەمن

أوستومدن ايللىرىن كدرىن سىلىم.

باخچا - باخچا نعمت و ئۈرمىشىم سەنە،

من آذربايجانام، اودلار ئولكەسى

چو خىدان قالدىرىمىشام گۈپىلە سىسى!

ايللىرى بىزدە قارا كولكىلر أسدى،

قىشدا جاناوارلار ميدان او خودو.

پهلوی لر گلیب یوللاری کسdi.

ماسکوا!
بوقدر دایاندین، بسدی!

تاپشیریرام سنه بير قارداش كيمى
تبريزين - شير ازىن عشقين ديلگين،
زمان نبضيله ووران عاصى اوره گين.

ماسکوا
لئين - ين تربیوناسى
ايشيقلى دونياسى
زحمتكشلرين.
فاشيزمین ياسى
دوز گونون انشیرين دادلى رؤياسى!

مسکوا، خرداد ۱۳۶۰

٤٦ لار باغى

با خچانىن اىچىنده گونش مثالى،
دونيانى نورلا دير ٤٦ لار!

قالدىرىر سمايا قدرتلى ألين،
آغزىندا ترپدىر ئوز او دلو ديلين،
مشهدى بىگك گلير،
ئوز آدى آلتىندا.

ألى شائوميانىن بوينوندا گلير،
ايگىرمى دئورد دىگر جوان كمىسر
قانادى آلتىندا،

دئمك كى دوشون:
بىردسته قىزىل گول قوينوندا گلير

مقدس آد كىمى ٤٦ لار
انقلاب آدلانان قىزىل لو حمده
دو توب دور قرار...

سيس - دومان چكىلىر باكى گؤيوندن،
 DAGIYLIR مساوات، قورتارىر وطن.
 بىتىر قاپدى - قاچدى
 ياتىر دوردو، ووردو!
 قىرمىزى بايراقلا، او دلا آتشله.

گلیر قىزىل اوردو!

بورويور شەرى باخچازار، چمن!

ماوى افوقلە شفق يايلىر.

باخدىقجا — باخدىقجا انسان يايلىر.

باخچانىن اىچىندە گونش مثالى:

دونيانى نورلا دىر ۲۶ لار.

كالخوزادا، زاووددا، هر بىر فىرمادا،

دولانىب گزەر كن سودا، آدادا،

آلينى گۇرۇرسن مشهدى بىگىن

اوجادىر او جادان.

دىلىنى گۇرۇرسن مشهدى بىگىن

اود ياغىر او ندان.

گۈزونو گۇرۇرسن مشهدى بىگىن

بوللوغا حيران.

باشىنى گۇرۇرسن مشهدى بىگىن

قالدىر يەھر آن:

— گوھ نىرم سنه من آذربايچان!

دىئه هم كۇورەلىر، همده كى گولور.

جنوبا گۈز تىكىر، شىمالا باخىر

نلر — نلر ايندى قلىيىندن آخىر،

وطنин نىسگىلىن او ياخشى بىلىر.

ياشامىش آلتىمىش ايل باكىدا باهار

دیگر دیوانلار:

کیچیك شعر لر ۱۳۵۷

صد بھرنگی (منظومه) ۱۳۵۷

مجموعه (۴) دیگر شاعر ايله بيرليكده ۱۳۵۷

آذربایجان مدنیت جمیعتی نشر ائتمیش دیر:

حبيب ساهر، سحر ایشیقلانیر، ۱۸۸ ص، ۱۵ تومن

حبيب ساهرین وطنپورلیک دویغولو، انقلابی احوال روحیه و گرگین غصب و فریدلار ایله دولسو بیر چوخ شعر لرینی احتوا ائدن بـومجموعه انقلابدان سونرا، ۱۳۵۸ نجی ایله نشر او لموشدور.

حسین دوزگون، گونشلی وطن یادداشتلاری، ۱۳۲ ص،

۱۲۵ ریال

یازیچی ۰-۱۳۶ - نجی ایلین خردادوتیر آیلاریندا سوهت آذربایجانیندا او لموشدور و آذربایجان یازیچیلار اتفاقـی نین ۷ - نجی قورو لاتایندان اشتراك ائتمیش دیر . کتاب همین سفرین یول قیدلریندن عبارت دیر . اثرده سوهت آذربایجانی نین سوسیا لیزمه مدیون مختلف ساحه لسردہ نائیلیتلاری عیانی فاکتلار ایله تصویر او لوونر.

حسین دوزگون، گیچیک شعر لر، ۱۵۰، ص ۸۰ ریال

شاعرین ۱۳۴۰ - نجی ایللرده یازدیقـی حرارتی شعر لری داخلمدیر . اثرده وطنپورلیک، ضد استبداد، آنتی امپریالیزم و جانلی لیریزم حال و هواسی وارد دیر .

مجموعه، ۱۳۲ ص، ۸۰ ریال

ساهر، دوزگون، قافلانـی، صلاحی و چای او غلو نون مختلف شعر لرینی احتوا ائدن بـومجموعه، انقلابدان سونرا نشر او لموشدور .

قافلانـی، سعچلمیش اثر لر، ۷۶ ص، ۶۰ ریال

اثره شاعرین «بیزیم کندین بیر ایلیلیک تاریخی» منظومه مسی و بیر نئچه او زون شعری داخلمدیر . قودالیزم دونیاسی نین عیبه جرلیک لرین ترسیم ائدن شاعر، شعر لرینده ادبایلارین ظلم و بیدادیندان فریاد ائدیر .

بختیار نصرت، قیز یلقان، ۷۲ ص، ۸۰ ریال

شاعرین ایلک شعر مجموعه سیدیر. اثره وطنپور روح حا کمدیر.

۴۰ ریال

آذربایجان میراث جهانی

صندوق پستی ۳۱۴/۱۸۱۶، تهران - ۱۳